

HINDI

(Gujarati Medium)

કેટેગરી

A

પરીક્ષાર્થીનો
બેઠક ક્રમાંક

પરીક્ષાનો બ્લોક નંબર

પરીક્ષાર્થીની સહી

બ્લોક સુપરવાઈઝરની સહી

પરીક્ષાર્થીઓ માટે અગત્યની સૂચનાઓ

- તમને કહેવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પ્રશ્ન પુસ્તિકા ખોલવી નહીં.
- પરીક્ષા દરમ્યાન પરીક્ષાર્થી પાસેથી કોઈ પણ સાહિત્ય ગાઈડ, માર્ગદર્શિકા, કાપલી, સ્લીપો, અન્ય હસ્ત લિખિત કે પ્રિન્ટેડ સાહિત્ય, મોબાઈલ ફોન, કેલક્યુલેટર, સ્પાય કેમરા, હેડ ફોન કે અન્ય વીજાણું ઉપકરણો હોવાનું જણાશે તો પરીક્ષાર્થીને ગેરલાયક ગણવામાં આવશે.
- ચાલુ પરીક્ષા દરમ્યાન અંદરોઅંદર વાતચીત કરવી, અવાજ કરવો કે સુપરવાઈઝરની સૂચનાઓનું ઉલ્લંઘન કરવું તે ગેરશિસ્ત ગણાશે.
- પ્રશ્નપત્ર મળે કે તરત જ ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) માં નિયત કરેલ જગ્યાએ પોતાનો બેઠક નંબર સ્વચ્છ અક્ષરે લખવો.
- ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) માં નિશ્ચિત જગ્યા સિવાય પરીક્ષાર્થીએ પોતાનો બેઠક ક્રમાંક લખવો નહીં તથા પોતાની આગવી ઓળખ છતી થાય તેવી નામ સહિતની અન્ય કોઈ પણ પ્રકારની નિશાની કરવાની સખ્ત મનાઈ છે. તેમ છતાં પણ કોઈ પણ નિશાની કે ઓળખ માલૂમ પડશે તો તેને સંપૂર્ણ ગેરશિસ્ત ગણવામાં આવશે અને પરીક્ષા માટે ગેરલાયક ગણવામાં આવશે.
- ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) ના પ્રમાણપત્રમાં પરીક્ષાર્થી તથા સુપરવાઈઝર બંનેની સહી ફરજિયાત છે. બંનેની સહી વિનાના ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) નું મુલ્યાંકન થશે નહીં. જેથી ઉમેદવારે સુપરવાઈઝરશ્રીની સહી અવશ્ય મેળવી લેવી.
- પરીક્ષાર્થીએ બ્લ્યુ/બ્લેક બોલપોઈન્ટ પેનનો ઉપયોગ કરી શકાશે. અન્ય શાહી કે પેન કે પેન્સિલ તથા સફેદ શાહીનો ઉપયોગ કરી શકશે નહીં.
- પ્રશ્નપત્રમાં આપેલ વિકલ્પોમાં કોઈપણ પ્રકારની નિશાની કરવી નહીં.
- આ કસોટી પત્રમાં કુલ -200 પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નનો ઉત્તર A, B, C અને D પૈકી કોઈ એક છે. દરેક પ્રશ્ન માટે ચાર વિકલ્પો આપવામાં આવેલ છે. તમારે બધા જ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવાના છે.
ઉદાહરણ તરીકે : ગુજરાતનું પાટનગર કયું છે ?
(A) અમદાવાદ (B) ગાંધીનગર (C) વડનગર (D) પાટણ
અહીં જવાબ (B) ગાંધીનગર જવાબ સાચો હોય, OMR SHEET માં વિકલ્પ (B) નું વર્તુળ ઘૂંટવાનું (Encode) કરવાનું થાય.
A ● C D
- પ્રત્યેક સાચા જવાબદીઠ 1 (એક) ગુણ મળવાપત્ર થશે. પ્રત્યેક ખોટા ઉત્તર માટે 0.25 ગુણ કપાશે (નેગેટીવ 0.25) જો ઉમેદવાર કોઈ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપવા માંગતા ન હોય તો વિકલ્પ E પસંદ કરવાનો રહેશે. વિકલ્પ E માટે નેગેટીવ ગુણ રહેશે નહીં.
- છેકછાકવાળા જવાબ તથા એકથી વધારે વિકલ્પમાં આપેલ જવાબ તથા બ્લેડ કે રબ્બર કે વાઈટનર (સફેદ શાહી) નો ઉપયોગ કરી બદલાવેલ જવાબ માટે 0.25 નેગેટીવ ગુણ મળશે.
- પરીક્ષા પૂરી થયા બાદ ઉત્તરપત્ર (OMR SHEET) બ્લોક સુપરવાઈઝરને પરત કર્યાબાદ વર્ગખંડ છોડવાનો રહેશે. તેમ કરવામાં કસૂર થયેથી શિસ્ત ભંગના પગલાં ગણી પરીક્ષા માટે જે તે ઉમેદવારને ગેરલાયક ઠેરવવામાં આવશે.
- આ પરીક્ષાનો સમય 180 મિનિટનો છે.
- સૌથી યોગ્ય વિકલ્પ જવાબ તરીકે ધ્યાને લેવાશે.

रइ काम माटेनुं पेईज

- (1) ભારતીય બંધારણમાં આપેલ મૂળભૂત ફરજોમાં માતા-પિતાએ અથવા વાલીએ, છ વર્ષથી ચૌદ વર્ષ સુધીની વયના પોતાના બાળક અથવા યથાપ્રસંગ, પાલ્યને શિક્ષણની તકો પૂરી પાડવાની જોગવાઈ સંવિધાનના છઠ્ઠાંસીમાં સુધારાથી કઈ કલમમાં આ ખંડ ઉમેરવામાં આવેલ છે ?
- (A) કલમ - 11 (B) કલમ - 2
(C) કલમ - છઠ્ઠાંસી (86) (D) કલમ - 4
- (2) મહાદેવભાઈ દેસાઈનું જીવનચરિત્ર “અગ્નિકુંડમાં ઊગેલું ગુલાબ”ના લેખક કોણ છે ?
- (A) માણભટ્ટ (B) નારાયણ દેસાઈ
(C) જયશંકર દેસાઈ (D) મહાદેવ દેસાઈ
- (3) “હરિનો મારગ છે શૂરાનો” પદ રચના કોની છે ?
- (A) કવિ પ્રીતમદાસ (B) મણિશંકર રત્નજી ભટ્ટ
(C) દામોદર ખુશાલદાસ બોટાદકર (D) નરસિંહ મહેતા
- (4) ભારતની સંઘીય કાર્યપ્રણાલીનો ઉલ્લેખ ભારતના સંવિધાનના કયા ભાગમાં કરવામાં આવેલ છે ?
- (A) 6 (B) 4
(C) 5 (D) 2
- (5) વર્લ્ડ બોકસિંગ ચેમ્પિયનશીપમાં 51 Kg. કેટેગરીમાં કયા ભારતીય દ્વારા બ્રોન્ઝ મેડલ જીતવામાં આવેલ છે ?
- (A) સુખદેવ (B) નિશાંત દવે
(C) હુસામુદ્દીન (D) દિપક ભુરિયા
- (6) હિંદની પ્રજાને સ્વાતંત્ર્ય ચળવળમાં સક્રિય કરવા માટે ગાંધીજીએ ભારતમાં સૌ પ્રથમ કયું અંગ્રેજી અખબાર શરૂ કર્યું ?
- (A) યંગ ઈન્ડિયા (B) યૂથ ઈન્ડિયા
(C) વર્તમાન ભારત (D) ચળવળ
- (7) હિમાલય પર્વતમાલા કયા (Age) સમયમાં બનેલું છે ?
- (A) સતયુગ (B) આર્યિયન યુગ
(C) જુરાસિક યુગ (D) ટર્શિયરી યુગ (Tertiary)
- (8) કઈ વૈજ્ઞાનિક અસરને લીધે આકાશના તારા ટમટમતા દેખાય છે ?
- (A) પ્રકાશનું પ્રકિર્ણન (B) પ્રકાશનું વક્રિભવન
(C) પ્રકાશનું વિવર્તન (D) પ્રકાશનું વિભાજન
- (9) ભારતમાં સમગ્ર રાષ્ટ્રીય ઉત્પાદનમાં ઉદ્યોગોનો ફાળો કેટલા ટકા છે ?
- (A) 25% (B) 29%
(C) 32% (D) 39%
- (10) ભારતના બંધારણમાં નાગરિકની મૂળભૂત ફરજોનો સમાવેશ કયા ભાગમાં કરવામાં આવેલ છે ?
- (A) ભાગ - 3 (A) (B) ભાગ - 5 (A)
(C) ભાગ - 4 (A) (D) ભાગ - 6 (A)

- (11) 'ભારતરત્ન' સન્માનિત પ્રથમ મહાપુરુષ કોણ હતા ?
 (A) ડૉ. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ (B) ડૉ. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણન્
 (C) મહાદેવભાઈ દેસાઈ (D) લાલબહાદુર શાસ્ત્રી
- (12) નીચે પૈકી કયા કાર્યક્રમમાં ઈન્ટરેક્ટીવ બોર્ડનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?
 (A) પ્રજ્ઞા અભિગમ (B) બાલ પ્રોજેક્ટ
 (C) વર્ચ્યુઅલ ક્લાસરૂમ (D) જ્ઞાનકુંજ પ્રોજેક્ટ
- (13) માધ્યમિક શાળામાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવતો યુનિક આઈ.ડી. (UID) નંબર કેટલા અંકનો હોય છે ?
 (A) 14 (B) 16
 (C) 18 (D) 19
- (14) ભારતીય બંધારણમાં શિક્ષણ કઈ યાદીનો વિષય છે ?
 (A) કેન્દ્ર યાદી (B) રાજ્ય યાદી
 (C) સંયુક્ત યાદી (D) જિલ્લા યાદી
- (15) ઈન્સ્યુલિન અંતઃસ્ત્રાવનું ઉત્પાદન શરીરના કયા અંગમાં થાય છે ?
 (A) જઠર (B) સ્વાદુપિંડ
 (C) નાનું આંતરડું (D) મગજ
- (16) હોકી વિશ્વકપ (પુરુષ) - 2023 કયા દેશમાં યોજાયો હતો ?
 (A) ભારત (B) જાપાન
 (C) ફ્રાન્સ (D) બ્રાઝિલ
- (17) વિશ્વનું સૌથી મોટું ખનિજતેલ શુદ્ધિકરણ સંકુલ કયાં આવેલું છે ?
 (A) જામનગર (B) અંકલેશ્વર
 (C) દિગ્બોઈ (D) દહેરાદૂન
- (18) ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા શૈક્ષણિક વર્ષ 2023-24 માં રાજ્યની માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ માટે મોકલવામાં આવેલ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિ કેલેન્ડર મુજબ વેકેશન સહિત કેટલા દિવસની રજાઓ નક્કી કરવામાં આવેલ છે ?
 (A) 79 (B) 80
 (C) 81 (D) 82
- (19) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020 અંતર્ગત રાજ્ય/કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશની શાળાઓ ન્યૂનતમ વ્યાવસાયિક અને ગુણવત્તાપૂર્ણ માનાંકોનું પાલન કરે છે કે કેમ તે જાણવા જે સંસ્થાની ભલામણ કરેલ છે તે કંઈ સંસ્થા છે ?
 (A) PARAKH (B) SWAYAM
 (C) DIKSHA (D) SSSA
- (20) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-2020માં કયા ધોરણ સુધી માતૃભાષામાં શિક્ષણ ઈચ્છનીય છે ?
 (A) ધોરણ - 6 (B) ધોરણ - 8
 (C) ધોરણ - 10 (D) ધોરણ - 5

- (21) વેપાર અને ઉદ્યોગને લીધે અભ્યાસક્રમમાં ફેરફાર કરવામાં આવે છે તો કેળવણીના ધ્યેયો પર કયા પરિબલની અસર ગણી શકાય ?
 (A) સાંસ્કૃતિક પરિબલ (B) સામાજિક પરિબલ
 (C) આર્થિક પરિબલ (D) નૈતિક પરિબલ
- (22) વ્યક્તિ શું કરે છે ? તેના કરતાં તેણે શું કરવું જોઈએ ? આ બાબતનો વિચાર કેળવણીના કયા ધ્યેય સાથે સંકળાયેલો છે ?
 (A) નૈતિક ધ્યેય (B) જ્ઞાન પ્રાપ્તિનું ધ્યેય
 (C) પૂર્ણ જીવનનું ધ્યેય (D) દુરસદના સમયના સદ્ઉપયોગનું ધ્યેય
- (23) ઉદ્દેશો, અભ્યાસક્રમ, સંસ્થાઓ અને સમયમર્યાદા બધુ જ નિશ્ચિત હોય ત્યારે તે કેળવણીનું કયું સ્વરૂપ ગણાય ?
 (A) અનૌપચારિક (B) ઔપચારિક
 (C) અવૈધિક (D) સંયુક્ત
- (24) નીચેના પૈકી કયો કાર્યક્રમ અવૈધિક શિક્ષણને સીધો લાગુ પડતો નથી ?
 (A) અક્ષરજ્ઞાન (B) પરીક્ષા
 (C) વ્યવસાયની તાલીમ (D) વ્યસનમુક્તિ
- (25) અધ્યયન પ્રક્રિયામાં સમાયેલી ત્રણ બાબતોમાં કઈ બાબત સમાવિષ્ટ નથી ?
 (A) પ્રારંભ (B) પરિણામ
 (C) પ્રક્રિયા (D) મૂલ્યાંકન
- (26) કેટલાક બાળકો અંતર્મુખી તો કેટલાક બાળકો બહિર્મુખી, કેટલાક બાળકો વાચાળ તો કેટલાક બાળકો શરમાળ હોય છે. તેમનામાં રહેલી આ ભિન્નતા એ કયા પ્રકારની ભિન્નતા છે ?
 (A) શારીરિક ભિન્નતા (B) વ્યક્તિત્વમાં ભિન્નતા
 (C) રસ-રૂચિમાં ભિન્નતા (D) સામાજિક ભિન્નતા
- (27) જુદા જુદા બુદ્ધિ માનાંકોમાં નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) I.Q. (બુદ્ધિમાનાંક) (B) S.Q. (આધ્યાત્મિક બુદ્ધિમાનાંક)
 (C) R.Q. (ધાર્મિક બુદ્ધિમાનાંક) (D) E.Q. (સાંવેગિક બુદ્ધિમાનાંક)
- (28) નીચેના પૈકી કોણે વ્યવસાયિક અભિરુચિ સંશોધનિકાની રચના કરી હતી ?
 (A) મેકડૂગલ (B) સ્ટ્રોંગ
 (C) મોર્ગન (D) ગેરેટ
- (29) વ્યક્તિમાં રહેલી કલા, સંગીત, સર્જનાત્મકતા જેવી શક્તિઓના માપન માટે કઈ કસોટી વપરાય છે ?
 (A) વલણ માપદંડ (B) અભિરુચિ કસોટી
 (C) રસ સંશોધનિકા (D) અભિયોગ્યતા કસોટી
- (30) વર્ગખંડમાં થતી ત્રણ પ્રકારની આંતરક્રિયામાં શેનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) શિક્ષક - વિદ્યાર્થી વ્યવહાર (B) વિદ્યાર્થી - સામગ્રી વ્યવહાર
 (C) શિક્ષક - સામગ્રી વ્યવહાર (D) વિદ્યાર્થી - વિદ્યાર્થી વ્યવહાર

- (31) સામાન્યરીતે ઉપયોગમાં લેવાના મધ્યવર્તિ સ્થિતિના ત્રણ આંકડાશાસ્ત્રીય માપમાં નીચે પૈકી કયું સમાવિષ્ટ નથી ?
 (A) મધ્યક (B) મધ્યસ્થ
 (C) બહુલક (D) મધ્યબિંદુ
- (32) મૂલ્યાંકન માટેની ત્રણ કસોટીઓમાં કયું જુદું પડે છે ?
 (A) લેખિત (B) મૌખિક
 (C) પ્રાયોગિક (D) ક્રિયાત્મક
- (33) વિસ્તરણ પત્રક (Spread Sheet) નીચેના પૈકી શેની સાથે સંકળાયેલી છે ?
 (A) માઈક્રોસોફ્ટ એક્સલ (B) માઈક્રોસોફ્ટ પાવર પોઈન્ટ
 (C) માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડ (D) એક્સેસ
- (34) ‘ઘડતર અને ચણતર’માં કોની શિક્ષણની ફિલ્મોસૌફી દર્શાવવામાં આવી છે ?
 (A) ગીજુભાઈ બધેકા (B) નાનાભાઈ ભટ્ટ
 (C) તારાબેન મોડક (D) જે. કૃષ્ણમૂર્તિ
- (35) “કેળવણી ઉત્પાદક શ્રમ દ્વારા, ઉત્પાદક શ્રમ માટે અને ઉત્પાદક શ્રમની જ હોઈ શકે.”
 (A) મહાત્મા ગાંધીજી (B) રવિન્દ્રનાથ ટાગોર
 (C) શ્રી અરવિંદ (D) સ્વામી વિવેકાનંદ
- (36) નીચેના પૈકી કયો સિદ્ધાંત જહોન ડ્યુઈ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ સિદ્ધાંતોમાં નથી આવતો ?
 (A) ઉપયોગિતાનો સિદ્ધાંત (B) પ્રવૃત્તિનો સિદ્ધાંત
 (C) શ્રમનો સિદ્ધાંત (D) રસનો સિદ્ધાંત
- (37) નવ ભારત સાક્ષરતા કાર્યક્રમ (NILP) કયા વય જૂથના નિરક્ષરો માટે શરૂ કરવામાં આવેલ છે ?
 (A) 15 વર્ષ અને તેની ઉપરના તમામ (B) 15 વર્ષથી 55 વર્ષ સુધી
 (C) 6 વર્ષથી 14 વર્ષ સુધી (D) 21 વર્ષથી 65 વર્ષ સુધી
- (38) One Nation, One Digital Platform તરીકે કોણ ઓળખાય છે ?
 (A) PM eVIDYA (B) BISAG-N
 (C) DIKSHA (D) Vande Gujarat Channel
- (39) ઈન્દ્રિયોની તાલીમથી કેળવણીની શરૂઆત કરવાની વાત કોણે કરી હતી ?
 (A) ડૉ. એસ. રાધાકૃષ્ણન (B) રવિન્દ્રનાથ ટાગોર
 (C) મહાત્મા ગાંધીજી (D) મહર્ષિ અરવિંદ
- (40) વિશિષ્ટ બાળકો માટે ઈન્દ્રિયો દ્વારા શિક્ષણ આપવાની શરૂઆત કોણે કરી હતી ?
 (A) મારિયા મોન્ટેસરી (B) ગ્રેસ ફર્નોલ્ડ
 (C) જિમ પિયાજે (D) ઈવાન પાવલોવ

- (41) અધ્યયન સાથે જોડાયેલા મનોવિજ્ઞાનીઓની તેમના સિદ્ધાંત સંદર્ભે નીચે આપેલી કઈ જોડ સાચી છે ?
 (A) પ્રયત્ન અને ભૂલ-વિગોટ્સ્કી (B) વર્તનવાદ - પાવલોવ
 (C) સંરચનાવાદ - સ્કિનર (D) કારક અભિસંધાન - થોર્નડાઈક
- (42) નીચેના પૈકી કઈ લાક્ષણિકતા અધ્યયન પ્રક્રિયાની નથી ?
 (A) અધ્યયન માટે અનુભવ જરૂરી છે.
 (B) અધ્યયન માટે પર્યાવરણ સાથે આંતરક્રિયા જરૂરી છે.
 (C) અધ્યયનનું એક પરિસ્થિતિમાંથી બીજી પરિસ્થિતિમાં સંક્રમણ થઈ શકે છે.
 (D) અધ્યયન માટે સ્મૃતિ જરૂરી છે.
- (43) Discovery Learning અભિગમ કોના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો ?
 (A) રોબર્ટ ગેને (B) જેરોમી બ્રુનર
 (C) બાન્દુરા (D) આસુબેલ
- (44) '14 સેમી ત્રિજ્યાવાળા વર્તુળનું ક્ષેત્રફળ કેટલું થાય ?' - આ પ્રશ્નનો જવાબ મેળવવા બાળક સૂત્રનો ઉપયોગ કરે છે.
 અહીં, વિદ્યાર્થીએ કયું બૌદ્ધિક કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરેલ ગણાય ?
 (A) વિભેદીકરણ (B) સંકલ્પના
 (C) નિયમ (D) સમસ્યા ઉકેલ
- (45) નીચેનામાંથી કઈ ક્ષતિમાં બાળકની શારીરિક તેમજ બૌદ્ધિક કાર્યક્ષમતા ક્ષતિગ્રસ્ત થાય છે ?
 (A) ડાઉન સીન્ડ્રોમ (B) ADHD
 (C) સેરેબલ પાલ્સી (D) ઓટિઝમ
- (46) બ્લુમ વર્ગીકરણ (Bloom's Taxonomy) અનુસાર નીચેના પૈકી કઈ ક્રિયા બાકીનાથી ઉચ્ચ સ્તરે આવશે ?
 (A) મૂલ્યાંકન (B) સર્જન
 (C) પૃથક્કરણ (D) ઉપયોજન
- (47) સિદ્ધિ કસોટી માટે નીચેના પૈકી શું અયોગ્ય છે ?
 (A) વિદ્યાર્થીઓને બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપી શકે તેટલો સમય આપવામાં આવે છે.
 (B) વર્ગ બઢતી સાથે સંકળાયેલ છે.
 (C) શિક્ષણકાર્યને અંતે આપવામાં આવે છે.
 (D) પ્રશ્નોની પસંદગી વિદ્યાર્થીઓની પારંગતતા ચકાસે તેવી રીતે કરવામાં આવે છે.
- (48) નીચેના પૈકી કયું મધ્યવર્તી સ્થિતિનું માપ દર્શાવી શકતું નથી ?
 (A) મધ્યક (B) વિસ્તાર
 (C) મધ્યસ્થ (D) બહુલક
- (49) પ્રમાણ વિચલન (σ) માટે શું સાચું નથી ?
 (A) પ્રમાણ વિચલનનું મૂલ્ય જેટલું નાનું, વર્ગજૂથની સમરૂપતા વધુ.
 (B) દરેક પ્રાપ્તક્રમાં કોઈ અચળ સંખ્યા ઉમેરવાથી પ્રમાણ વિચલનમાં વધારો થાય છે.
 (C) દરેક પ્રાપ્તક્રને એક જ અંકથી ગુણવામાં આવે તો પ્રમાણ વિચલન તેટલાં ગણું વધે છે.
 (D) પ્રમાણ વિચલનનો ઉપયોગ પ્રાપ્તક્રોની ચલિતતા જાણવા થાય છે.

- (50) નીચેનામાંથી કઈ ઈ-કન્ટેન્ટની લાક્ષણિકતા નથી ?
 (A) તે ફક્ત ડિજિટલ સ્વરૂપમાં હોય છે. (B) તેને વેબપેજ કે અન્ય માધ્યમ દ્વારા રજૂ કરાય છે.
 (C) તેમાં ફક્ત એનિમેશન જ હોય છે. (D) તેને QR Code સાથે લીંક કરી શકાય છે.
- (51) નીચેના પૈકી કયું OER નથી ?
 (A) BISAG - N (B) GROWER
 (C) NROER (D) e-pathshala
- (52) નીચે પૈકી કઈ બાબત ઈલર્નિંગની સંકલ્પનાને લાગુ પડતી નથી ?
 (A) અધ્યયન - અધ્યાપનનું અધ્યતન ક્ષેત્ર છે. (B) અધ્યયનનો એકમાત્ર વિકલ્પ છે.
 (C) વર્ગશિક્ષણ રસપ્રદ બને છે. (D) માહિતી ઓનલાઈન ઉપલબ્ધ છે.
- (53) જેના તારણો સંબંધિત જૂથ સિવાય લાગુ પાડી શકાતા નથી તે કયા પ્રકારનું સંશોધન છે ?
 (A) પ્રાયોગિક સંશોધન (B) સર્વેક્ષણ
 (C) મૂળગત સંશોધન (D) ક્રિયાત્મક સંશોધન
- (54) 'બાળક જ્ઞાનનો સર્જક છે, ઉપભોક્તા નહીં.' - આ વિધાન કયા વાદનો નિષ્કર્ષ છે ?
 (A) વર્તનવાદ (B) પ્રાકૃતિકવાદ
 (C) વ્યવહારવાદ (D) સંરચનાવાદ
- (55) 'કેળવણી એ કુદરતી પ્રક્રિયા છે, કૃત્રિમ નહિ.' - આ સંકલ્પના કોણે આપી હતી ?
 (A) એરિસ્ટોટલ (B) રૂસો
 (C) ફોબેલ (D) મોન્ટેસરી
- (56) R, U, X, A, D, ? પ્રશ્નાર્થ ચિહ્નની જગ્યાએ સીરીઝ પૂરી કરવા શું આવશે ?
 (A) F (B) G
 (C) H (D) I
- (57) 1, 3, 3, 6, 7, 9, 9, 12, 21, ? પ્રશ્નાર્થ ચિહ્નની જગ્યાએ સીરીઝ પૂરી કરવા શું આવશે ?
 (A) 10 (B) 11
 (C) 12 (D) 13
- (58) 10, 100, 200, 310, ? પ્રશ્નાર્થ ચિહ્નની જગ્યાએ સીરીઝ પૂરી કરવા શું આવશે ?
 (A) 400 (B) 410
 (C) 420 (D) 430
- (59) TEACHER ને કોડવર્ડમાં VGCEJGT તરીકે લખવામાં આવે તો CHILDREN ને કોડવર્ડમાં નીચેના પૈકી કયા શબ્દ દ્વારા લખવામાં આવશે ?
 (A) EJKNEGTP (B) EGKNFITP
 (C) EJKNFGTO (D) EJKNFTGP
- (60) TWENTY ને કોડવર્ડમાં 863985 અને ELEVEN ને કોડવર્ડમાં 323039 તરીકે લખવામાં આવે તો TWELVE તે કોડવર્ડમાં નીચેની પૈકી કઈ સંખ્યા દ્વારા દર્શાવવામાં આવશે ?
 (A) 863203 (B) 863584
 (C) 863903 (D) 863063

(61) કોડ ભાષામાં '123' એટલે 'bright little boy' અને '145' એટલે 'tall big boy' તેમજ '637' એટલે 'beautiful little flower' તો શબ્દ 'bright' માટે કઈ સંખ્યા આવશે ?

- (A) 1 (B) 2 (C) 3 (D) 4

(62) જો + એટલે \times , \times એટલે $-$, $-$ એટલે \div અને \div એટલે $+$ તરીકે ગણવામાં આવે તો $175 - 25 \div 5 + 20 \times 3 + 10$ નું પરિણામ નીચેની કઈ સંખ્યા આવશે.

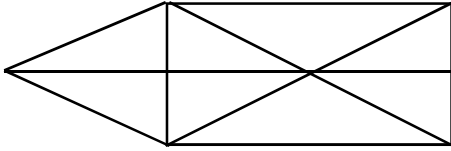
- (A) 77 (B) 160 (C) 240 (D) 2370

(63) આકૃતિમાં '?' ની જગ્યાએ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

20160	4
?	4
480	8
96	24

- (A) 860 (B) 1140 (C) 2880 (D) 3240

(64) આપેલ આકૃતિમાં કેટલા ત્રિકોણ આવેલા છે ?

- (A) 15 (B) 16 (C) 17 (D) 18

(65) 3:40 કલાકે મિનિટ કાંટા અને કલાક કાંટા વચ્ચેનો ખૂણો કેટલા અંશનો હશે ?

- (A) 140 (B) 150 (C) 130 (D) 120

(66) અલગ પડતી જોડ શોધો ?

- (A) દહીં - દુધ (B) ચંપલ - ચામડું
(C) મગફળી - તેલ (D) ખાંડ - શેરડી

(67) આપેલ શબ્દને મુળાક્ષરોના ક્રમ પ્રમાણે ગોઠવો.

(1) INTERANAL (2) INSECT (3) INCOME (4) INTERN (5) INSIDE

- (A) 3, 2, 5, 4, 1 (B) 3, 4, 5, 2, 1
(C) 4, 5, 1, 3, 2 (D) 3, 1, 2, 4, 5

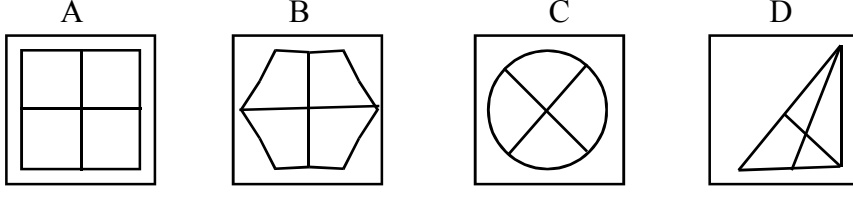
(68) એક લિપ વર્ષનો પહેલો દિવસ રવિવાર છે. તો તે વર્ષમાં કેટલા રવિવાર હશે ?

- (A) 50 (B) 51 (C) 52 (D) 53

(69) એક વ્યક્તિ તેની કાર પૂર્વ દિશામાં 50 કિ.મી ચલાવે છે. તે જમણી બાજુ વાળીને 30 કિ.મી. જાય છે. તે પછી પશ્ચિમ દિશામાં વળીને 10 કિ.મી. જાય છે. તો તે પ્રારંભથી કેટલા કિ.મી. દૂર છે ?

- (A) 20 કિ.મી. (B) 50 કિ.મી.
(C) 100 કિ.મી. (D) 60 કિ.મી.

(70) અલગ આકૃતિ શોધો ?

(A) A (B) B (C) C (D) D

(71) અગ્નિનો સમાનાર્થી છે.

(A) અનલ (B) અનિલ (C) અનંગ (D) તપસ

(72) નીચેનામાંથી કર્મધારેય સમાસનું ઉદાહરણ છે.

(A) તકસાધુ (B) કલ્પવૃક્ષ (C) પંચામૃત (D) પરમેશ્વર

(73) તમારાથી વડીલો સામે ઊંચા અવાજે ન બોલાય. - વાક્યનો પ્રકાર ઓળખો.

(A) કર્તરિ (B) કર્મણિ (C) ભાવે (D) પ્રેરક

(74) સફળતા જિંદગીની હસ્તરેખામાં નથી હોતી, યજ્ઞાયેલ ઈમારત એના નકશામાં નથી હોતી. આ કાવ્યનો પ્રકાર જણાવો.

(A) દુહા (B) મુક્તક (C) હાઈકુ (D) સોનેટ

(75) ખોટી જોડણી કઈ છે ?

(A) સુદઢ (B) દીકરી (C) અકસ્માત્ (D) કનિષ્ઠ

(76) 'નીરવ' શબ્દનો વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ શું થાય ?

(A) સૂમસામ (B) ઘવલ (C) પીડા (D) કોલાહલ

(77) સમાનાર્થી શબ્દોની ખોટી જોડ હોય તે વિકલ્પ કયો છે ?

(A) ખોભણ - ગુફા (B) અનરવો - હિંમતવાન (C) અડવડિયું - લથડિયું (D) આર્દ્રતા - મૃદુતા

(78) 'ઘોડાના સવારને બેસવા માટે ઘોડાની પીઠ પર રાખવાનું રૂ કે ઊંનનું આસન' - શબ્દસમૂહ માટેનો એક શબ્દ કયો છે?

(A) દળી (B) ટેકણિયું (C) પીઠિકા (D) માંચડો

(79) વિરામચિહ્નોનો ઉચિત પ્રયોગ ન થયો હોય તેવું વાક્ય કયું છે ?

(A) હાશ ! હવે નિરાંત થઈ !
(B) પ્રશ્નપત્ર જોઈ વિદ્યાર્થીઓ મૂંઝાયા, એમને કાંઈ સૂઝ પડી નહીં, ઉત્તરપત્રો મૂકી દઈને ચલતી પકડી.
(C) મેં જાણ્યું : મારાં લખાણો એને ગમતાં નથી.
(D)તો મારો દુશ્મન છે.

(80) શબ્દ અને તેના અનેકાર્થી શબ્દોની ખોટી જોડ હોય તેવો વિકલ્પ કયો છે ?

(A) ગુણ - પણછ, દોરું (B) કૂટ - ઠગાઈ, શિખર
(C) કાંત - મન, અંતઃકરણ (D) કર - કિરણ, સૂંઢ

(81) આપેલ વાક્યોમાં રેખાંકિત કરેલ શબ્દનો ઉચિત પ્રયોગ થયો હોય તેવું વાક્ય કયું છે ?

(A) મેં આ પત્ર કે ઠરાવ વાંચ્યા નથી. (B) કામ વેળાસર થાય તે જ અગત્યનું છે.
(C) સાંજે છ વાગે જાહેર ગ્રંથાલય બંધ થાય છે. (D) દરેકે આવકમાંથી યથાશક્તિ પ્રમાણે દાન કરવું જોઈએ.

- (82) 'दिव्यैश्वर्य' शब्दनो संधिविग्रह शुं थाय ?
 (A) देव + ऐश्वर्य (B) देवे + ऐश्वर्य
 (C) देव्य + ऐश्वर्य (D) देवी + ऐश्वर्य
- (83) आपेलां वाक्योमां 'कर्मणि वाक्य' क्युं छे ?
 (A) अे समयमां लोको जुगार रमता. (B) अेषे पयास माणसोने जमाड्या.
 (C) सरकार तरङ्गी आ मडिने अनाज अपायुं छे. (D) अशोक कंई बोड्यो न डोत.
- (84) 'छत्री पर नाम-सरनामुं लभवानो उपाय भरेभर कारगत नीवड्यो.' - वाक्यमां रेभांकित करेड शब्द 'भरेभर' क्रियाविशेषणनो क्यो प्रकार छे ?
 (A) अत्तिगमवायी क्रियाविशेषण (B) समयवायक क्रियाविशेषण
 (C) रीतिवायक क्रियाविशेषण (D) स्थानवायक क्रियाविशेषण
- (85) 'मारो हंसलो नानो ने देवण जूनुं रे थयुं.' - अलंकार ओणभावो.
 (A) व्यक्तिरेक अलंकार (B) अतिशयोक्ति अलंकार
 (C) रूपक अलंकार (D) उपमा अलंकार
- (86) Mahesh was too smart. (Remove 'too' without changing the meaning.)
 (A) Mahesh was not smart at all.
 (B) Mahesh was smart more than required.
 (C) Mahesh was foolish.
 (D) I was doubtful whether Mahesh was smart or not.
- (87) INS Arihant is Indian Naval ship. (Fill in the blanks)
 (A) The & an (B) An & an
 (C) A & an (D) The & the
- (88) Most students have brought their homework. of them have not completed it yet.
 (A) None (B) Few
 (C) Each (D) A little
- (89) में मारा वाण कपाव्या. - आ वाक्यनुं योक्कस अंग्रेज भाषांतर शुं थशे ?
 (A) I cut my hair. (B) I clipped my hair.
 (C) I got my hair cut. (D) I had a nice hair cut.
- (90) Give the nearest meaning of word : 'Phantom'.
 (A) existent (B) imaginary
 (C) corporeal (D) tangible
- (91) Give the verb form of 'little'.
 (A) alittle (B) unlittle
 (C) belittle (D) bilittle

- (92) Change the voice : “What caused COVID-19 ?”
 (A) What was COVID-19 caused by ? (B) What was caused by COVID-19 ?
 (C) By what is COVID-19 caused ? (D) By what COVID-19 was caused ?
- (93) Select the word or phrase which is closest to the opposite in meaning of the underlined word : “Rahul will never accept your request.”
 (A) turn over (B) turn down
 (C) turn up (D) reject
- (94) Add a suitable question tag : Radha, one of my neighbours slipped off a staircase. ?
 (A) did she (B) does she
 (C) doesn't she (D) didn't she
- (95) Fill in the blanks with appropriate set of prepositions : Nidhi travelled her mother all the world when she was 17 years old.
 (A) by, above (B) for, around
 (C) with, around (D) with, over
- (96) Turn this sentence into English : “હજુ પણ હું તેને ત્યાં એકલી ઊભેલી જોઈ શકતો હતો.”
 (A) I could still saw her standing there alone. (B) I could still see her stood there alone.
 (C) I could still see her standing there alone. (D) I can still see her standing there alone.
- (97) Fill in the blanks with the appropriate word / words : Rohan and Nayan have been on vacation May 2023. They to Manali for a week.
 (A) for, had gone (B) since, had gone
 (C) for, have gone (D) since, have gone
- (98) Mantra got the first prize last week. Find out the correct option to get the underlined answer.
 (A) Which prize did Mantra get last week ?
 (B) When did Mantra get the first prize ?
 (C) Which prize Mantra got last week ?
 (D) Where did Mantra get the first prize ?
- (99) Ravi in this company for five years. Find out correct form of verb from the options.
 (A) works (B) is working
 (C) has been working (D) have worked
- (100) Find out the correct spelling from the options.
 (A) Spactacular (B) Spectacular
 (C) Spactacolor (D) Spectecular

- (101) शब्दार्थ की सही जोड़ पहचानिए ।
 (A) दकियानूसी - पुराने ख्यालवाला (B) आलोड़न - कमी
 (C) कातर - कायर (D) गुमराह - धोखा
- (102) संज्ञा के लिंग अनुसार क्रिया का सही प्रयोग हुआ हो, ऐसा विधान चुनिए ।
 (A) आत्मा नहीं मरता । (B) तुमने झूठ क्यों बोली ?
 (C) बर्फ एक रुपये किलो बिकती है । (D) मेरी आम सड़ी हुई है ।
- (103) रेखांकित शब्दों का उचित प्रयोग हुआ हो, ऐसा विधान चुनिए ।
 (A) बंबई की बाजार अच्छी है । (B) उसमें मुकाबला करने का सामर्थ्य नहीं है ।
 (C) यह मेरा कोलिज है । (D) हरएक मजजूर अफसर से मिलें ।
- (104) भाषाकीय रूप से शुद्ध वाक्य कौन-सा है ?
 (A) तलवार एक उपयोगी अस्त्र है । (B) लोग तो बात बनाते रहते हैं ।
 (C) मेरा प्राण संकट में आ गया । (D) उनकी आवाज़ कोमल है ।
- (105) लिखने की दोनों रीते सही न हो, ऐसा विकल्प चुनिए ।
 (A) शंकर - शङ्कर (B) घंटा - घण्टा
 (C) अंजन - अन्जन (D) डंडा - डण्डा
- (106) भिन्न अर्थवाला शब्द पहचानिए ।
 (A) हुज्जत (B) तकरार
 (C) बहस (D) विकल
- (107) 'अक्षौहिणी' शब्द का संधि विच्छेद क्या होगा ?
 (A) अक्ष + अहिणी (B) अक्ष + उहिणी
 (C) अक्षौ + हिणी (D) अक्षो + ओहिणी
- (108) किस शब्द में 'इन' प्रत्यय का प्रयोग नहीं हुआ है ?
 (A) पीड़ित (B) ललित
 (C) धृणित (D) हर्षित
- (109) 'सव्यसाची' शब्द समास का कौन-सा प्रकार है ?
 (A) कर्मधारय समास (B) अव्ययीभाव समास
 (C) उपपद तत्पुरुष समास (D) द्वन्द्व समास
- (110) मुहावरा और उसके अर्थ के संबंध में गलत विकल्प कौन-सा है ?
 (A) होठ काटना - आश्चर्य में पड़ना (B) धूम मच जाना - प्रसिद्ध होना
 (C) सहम जाना - लज्जित होना (D) कलेजा धड़कना - चिंतित होना
- (111) 'परिणाम कुछ भी नहीं' - अर्थ मिले ऐसी कहावत चुनिए ।
 (A) ढोल के अन्दर पोल (B) दाना न घास, घोड़े तेरी आस
 (C) ढाल के तीन पात (D) धोबी का कुत्ता न घर का न घाट का
- (112) 'चिन्ता प्रभूत, अत्यल्प हास, कुछ चाकचिक्य, कुछ क्षण विलास' - पंक्ति में रेखांकित शब्द 'प्रभूत' का विरुद्धार्थी शब्द पहचानिए ।
 (A) निंदा (B) प्रचूर
 (C) कम (D) मुक्ति

- (113) 'या लकुटी अरू कामरिया पर, राज तिहूँ पुर को तजि डारौं।' पंक्ति में रेखांकित शब्द 'लकुटी' का अर्थ क्या होता है ?
 (A) कम्बल (B) लाठी
 (C) बाँसुरी (D) इन्द्र
- (114) विशेषण से बनी भाववाचक संज्ञाओं के संबंध में गलत विकल्प चुनिए।
 (A) छोटा - छुटपन (B) मधुर - माधुर्य
 (C) स्वस्थ - स्वास्थ्य (D) बड़ा - बड़ापन
- (115) 'बिम्बौष्ठ' शब्द का संधि विच्छेद क्या होगा ?
 (A) बिम्ब + ओष्ठ (B) बिम् + बौष्ठ
 (C) बिम्ब + औष्ठ (D) बिम्ब + औष्ठ
- (116) शब्दार्थ की गलत जोड़ हो ऐसा विकल्प चुनिए।
 (A) गुल्थी - उलझन (B) सिहरना - काँपना
 (C) धृष्टता - ढिठाई (D) रौब - गुस्सा
- (117) 'मुकरियाँ' के संदर्भ में सही विकल्प कौन सा है ?
 (A) किसी वस्तु का डेढ़ा-मेढ़ा लक्षण देकर अभिप्रेत वस्तु का नाम पूछा जाता है।
 (B) आरंभ में कही गई बात का खंडन करते हुए सही बात की ओर संकेत किया जाता है।
 (C) काव्य की वह विद्या है जिस में कथा का कोई पूर्वापर संबंध नहीं होता।
 (D) एक वार्णिक छंद है, जिस में चार पंक्तियाँ होती हैं।
- (118) दिए गए वाक्यों में से जो वाक्य शुद्ध नहीं है, उसे पहचानिए।
 (A) मैं मेरा काम कर रहा हूँ। (B) सावित्री बहुत बुद्धिमती थी।
 (C) दादाजी, खाना खा लीजिए। (D) कमीज तो सिल गई है, पर बटन नहीं टँके हैं।
- (119) मुहावरा और उसके अर्थ के संबंध में गलत विकल्प कौन-सा है ?
 (A) अठखेलियाँ करना - आनंद से समय गुजरना (B) अहीर होना - मूर्ख होना
 (C) ओखली में सिर देना - विपत्ति में पड़ना (D) चकमा देना - धोखा देना
- (120) शब्दार्थ की गलत जोड़ पहचानिए।
 (A) जोई - जोड़ी (B) निरापद - सुरक्षित
 (C) साबिका - सरोकार (D) कुलेल - कुश्ती
- (121) 'फुँटेदार रस्सी जो बैल आदि के गले में पहनाई जाती है' - उसे क्या कहते हैं ?
 (A) गराँव (B) मसलंहत
 (C) उछाह (D) पगहिया
- (122) प्रेमचंद लिखित कौन-सा उपन्यास नहीं है ?
 (A) प्रेमाश्रम (B) कायाकल्प
 (C) सेवासदन (D) तट की खोज
- (123) शब्दसमूह के लिए एक शब्द के संदर्भ में गलत विकल्प कौन-सा है ?
 (A) पशुओं के बाँधे जाने की जगह - पगहिया
 (B) पशुओं का झुंड - रेवड़
 (C) मंत्र पढ़कर गाँठ लगाया हुआ धागा या कपड़ा - गंडा
 (D) गाय-भैंस के गोबर से बने उपले जो ईधन के काम में आते हैं - कंडे

- (124) भिन्न अर्थवाला शब्द ढूँढ़िए।
 (A) जनसमूह (B) ह्यररत
 (C) भीड़ (D) हुजूम
- (125) समानार्थी शब्द की गलत जोड़ पहचानिए।
 (A) वाचाल - प्रगल्भ (B) निःसंकोच - धृष्ट
 (C) भग्नावशिष्ट - चंचल (D) अभियोग - आरोप
- (126) 'ऊँचे कुल का जनमिया, जे करनी ऊँच न होई। सुबरन कलस सुरा भरा, साधू निंदा सोई।' - साखी के रचयिता कौन हैं ?
 (A) रसखान (B) कबीर
 (C) तुलसी (D) रहीम
- (127) 'पहरे की हुंकृति की ब्याली, तिस पर है गाली, ऐ आली !' - पंक्ति में प्रयोजित 'ब्याली' शब्द का अर्थ क्या होता है ?
 (A) क्षत्राणी (B) सर्पिणी
 (C) इंद्राणी (D) ब्रह्मचारिणी
- (128) 'मुरैठा' का मतलब क्या होता है ?
 (A) जिद्दी (B) चालाक
 (C) पगड़ी (D) पहनावा
- (129) शब्दभेद की दृष्टि से सही जोड़ पहचानिए।
 (A) परिक्षा - कीचड़, परीक्षा - इम्तहान (B) नीरा - विशुद्ध, निरा - ताड़ का रस
 (C) परभृत - कौआ, परभृत् - कोयल (D) बलि - वीर, बली - बलिदान
- (130) मिश्र वाक्य पहचानिए।
 (A) मैं आपसे मिलकर बहुत सारी बातें करूँगा। (B) घंटी बजी और छात्र - छात्राएँ कक्षा से बाहर निकले।
 (C) यदि अकाल पड़ेगा तो लोग मरेंगे। (D) सूर्योदय होते ही कुहासा जाता रहा।
- (131) 'रोगी से दवाई पी जा रही है।' - वाक्य का परिवर्तित कर्तृवाच्य होगा -
 (A) रोगी दवाई पीता है। (B) रोगी से दवाई पी गई।
 (C) दवाई को रोगी पी रहा है। (D) रोगी दवाई पी रहा है।
- (132) सूरदास कवि के बारे में कौन-सा विधान गलत है ?
 (A) 'वात्सल्य' और 'श्रृंगार' के श्रेष्ठ कवि माने जाते हैं।
 (B) उनकी कविता में मागधी भाषा का निखरा हुआ रूप है।
 (C) सूरसागर ग्रंथ की रचना की है।
 (D) सन् 1583 में पारसौली में उनका निधन हुआ।
- (133) 'प्रीति - नदी में पाऊँ न बोखौ, दृष्टि न रूप परागी' - पंक्ति में प्रयुक्त 'परागी' का अर्थ क्या होता है ?
 (A) प्रेम की नदी (B) वियोग में जीने वाली
 (C) मुग्ध होना (D) बंधन
- (134) शब्दसमूह के लिए एक शब्द के बारे में गलत विकल्प चुनिए।
 (A) लोहे का बना हुआ - अयमय (B) गन्ने से बना हुआ - ऊखमय
 (C) जो घबराया न हो - अछोभा (D) नाश करने वाला - कुदर

- (135) 'पवन' झूलावै, कोकी - कीर बतरावै 'देव', कोकिल हलावै - हुलसावै कर तारी दै ॥ कवित्त पंक्तियों में रेखांकित शब्द 'केकी' का मतलब क्या होता है ?
- (A) मोर (B) पेड़
(C) चाँदनी (D) फूल
- (136) 'कवित्त' के बारे में कौन-सा विधान गलत है ?
- (A) वार्णिक छंद है। (B) प्रत्येक पंक्ति में 16 मात्राएँ होती हैं।
(C) प्रत्येक चरण में 31-31 वर्ण होते हैं। (D) सामान्यतः चरण का अंतिम वर्ण गुरु होता है।
- (137) 'तिरछी निगाह से देखना' - शब्दसमूह के लिए एक शब्द क्या होता है ?
- (A) कनखी (B) अनिमेष
(C) लिप्सा (D) दिदृक्षा
- (138) 'कलेवा' का अर्थ क्या होता है ?
- (A) आधी रात (B) प्रातःकाल की लालिमा
(C) ढका हुआ (D) सवेरे का जलपान
- (139) 'तहजीब' का समानार्थी शब्द ढूँढ़िए।
- (A) कोमलता (B) शिष्टता
(C) सावधानी (D) गुमान
- (140) 'रामायण मुझसे नहीं पढ़ी जा सकी' - वाक्य का 'कर्मवाच्य' क्या होगा ?
- (A) रामायण मुझने नहीं पढ़ा। (B) रामायण मुझसे नहीं पढ़ी जाती।
(C) मुझे रामायण पढ़ना नहीं आता। (D) मैं रामायण नहीं पढ़ सका।
- (141) 'वह आ गया है।' वाक्य में 'सहायक क्रिया' है
- (A) वह (B) आ
(C) गया (D) है
- (142) रेखांकित पद क्रियाविशेषण न हो ऐसा विधान चुनिए।
- (A) ज्यादा बोलना ठीक नहीं होता। (B) सेठजी के पास बहुत संपत्ति है।
(C) इतना खा लिया, इसे कैसे पचाओगे। (D) मैंने पर्याप्त पढ़ लिया है, अब थोड़ा आराम करूँगा।
- (143) 'मुझे बोलने तो दो, मैं सब बता दूँगा।' वाक्य में निपात (अवधारक) कौन-सा पद है ?
- (A) बोलने (B) दो
(C) तो (D) सब
- (144) 'तू मोहन के उर बसी, है उरबसी समान' - पंक्ति में प्रयुक्त अलंकार को पहचानिए।
- (A) श्लेष अलंकार (B) उत्प्रेक्षा अलंकार
(C) यमक अलंकार (D) अतिशयोक्ति अलंकार
- (145) 'जीवन में नवतेज हो, अंतरंग में भावना। सुंदरता की आस हो मानवता की हों उपासना' यह किस कवि की काव्य पंक्ति है।
- (A) मैथिली शरण गुप्त (B) वसंतबापट
(C) नरेन्द्र शर्मा (D) रामधारीसिंह दिनकर

- (146) 'प्रभूत' शब्द का विलोम शब्द.....
 (A) प्रचुर (B) प्रभुत्व
 (C) अल्प (D) प्रतिभा
- (147) कणीश्वर नाथ 'रेणु' को किस उपन्यास पर 'पद्मश्री की उपाधि मिली थी।'
 (A) परती परिकथा (B) पल्लू बाबू रोड
 (C) मैला आँचल (D) कितने चौराहे
- (148) 'छछुंदर के सिर में चमेली का तेल कहावत का अर्थ बताईए।'
 (A) अयोग्य व्यक्ति को अच्छी चीज मिल जाना।
 (B) योग्य व्यक्ति को अच्छी चीज मिल जाना।
 (C) किसी भी व्यक्ति को मनपसंद चीज मिल जाना।
 (D) बड़े व्यक्ति को छोटी चीज मिल जाना।
- (149) 'हाथ कंगन को आरसी क्या?' कहावत का अर्थ बताईए।
 (A) अपना हाथ जगन्नाथ (B) साँच को आँच नहीं
 (C) प्रत्यक्ष को प्रमाण की आवश्यकता नहीं (D) दर के ढोल सुहावने
- (150) महादेवी वर्मा लिखित 'रानी' रचना कौन-सी साहित्यिक विद्या है।
 (A) संस्मरण (B) कहानी
 (C) रेखाचित्र (D) आत्मकथा
- (151) 'आपा' शब्द का पर्यायवाची शब्द बताईए।
 (A) आग (B) अभिमान
 (C) अमृत (D) अचानक
- (152) इन में से कौन सी पात्र जोड़ 'दाब्यु' कहानी की है ?
 (A) मदन और जगदीशबाबू (B) सत्यकेतु और कामना
 (C) लक्ष्मीबाई और सेनोनायक (D) शारदानंद और विद्योतमा
- (153) आधुनिक हिन्दी साहित्य के पितामह किसे कहा जाता है ?
 (A) मैथिलीशरण गुप्त (B) आखलल चतुर्वेदी
 (C) रामचरित उपाध्याय (D) भारतेन्दु हरिश्चंद्र
- (154) 'भगवान आपका कल्याण करे' यह किस प्रकार का वाक्य है ?
 (A) विधानवाचक (B) संदेहवाचक
 (C) इच्छावाचक (D) विस्मयादिवाचक
- (155) निम्नलिखित वाक्यों में से सही वाक्य का चयन किजिए।
 (A) छात्रों ने गुरुजी को एक फूलों की माला पहनाई।
 (B) छात्रों ने गुरुजी को फूलों की एक माला पहनाई।
 (C) छात्रों ने एक माला फूलों की गुरुजी को पहनाई।
 (D) छात्रों ने फूलों की एक माला गुरुजी को पहनाई।

- (156) बुद्धिराम एवम् सुखराम किस रचना के पात्र हैं ?
 (A) मेरी माँ (B) बूढ़ी काकी
 (C) तोता और इन्द्र (D) चोरी
- (157) निम्नलिखित कविओं में से किस कवि की कृष्ण - भक्ति सराहनीय है।
 (A) रहीम (B) मौलाना आझाद
 (C) रसखान (D) अहमद खा राणा
- (158) अम्बिका, दन्तुल, मल्लिका किस रचना के पात्र हैं।
 (A) सुधामूर्ति (B) अलबम
 (C) कालिदास का प्राणीप्रेम (D) रचना
- (159) जन्मभूमि काव्य में किन भारतीय नारियों का उल्लेख है।
 (A) जीजाबाई, पुतलीबाई की (B) कल्पना, सुनिता की
 (C) सावित्री, गार्गी की (D) सीता, राधा, अहल्या की
- (160) निम्नलिखित कृतिओं में से कौन सी कृति रामप्रसाद बिस्मिल रचित है।
 (A) बूढ़ीकाकी (B) साधूपदेश
 (C) मेरी माँ (D) हे जन शक्ति महान !
- (161) 'अजन्ता इलोरा' किस कवि की ख्यातनाम कृतियों में से है।
 (A) मन्नुभंडारी (B) उदय प्रकाश
 (C) यशपाल जैन (D) ज्ञान रंजन
- (162) अरे बोलता क्यों नहीं ? मुँह में जबान नहीं है ? यह उक्ति, किस पात्र की है।
 (A) कुन्दन (B) मालती
 (C) बिन्दू (D) नंदन
- (163) कहानी क्षेत्र में प्रेमचंद के बाद किसका नाम लिया जाता है।
 (A) उदय प्रकाश (B) यशपाल
 (C) जैनेंद्र (D) सुदर्शन
- (164) 'उपदेशक' शब्द किस संज्ञा के प्रकार का उदाहरण है।
 (A) भाववाचक संज्ञा (B) कर्तृवाचक संज्ञा
 (C) व्यक्तिवाचक संज्ञा (D) जातिवाचक संज्ञा
- (165) शुद्ध वर्तनवाली जोड़ को पहचानिए।
 (A) कनिष्ठ - औदार्य (B) सलिला - विकसीत
 (C) आविश्कार - श्रृंगार (D) कीरती - नूस्खा
- (166) निम्नलिखित शब्दों में किस शब्द में 'उपसर्ग' का प्रयोग नहीं किया गया।
 (A) आदेश (B) उपदेश
 (C) विदेश (D) स्वदेश

- (167) तुम्हारी जैसी मेधावी लड़कियों को अनुसंधान-शालाओं में जाकर कार्य करना चाहिए – यह वाक्य किसके लिए कहाँ जाता है ?
 (A) मल्लिका (B) मालती
 (C) सुधामूर्ति (D) गोपी
- (168) शदीराम के घर किस भाषा की मासिक पत्रिकाएँ आती थी ?
 (A) बंगाल, हिन्दी और अँग्रेजी (B) बंगाल, मराठी और पंजाबी
 (C) पंजाबी, मराठी और गुजराती (D) हिन्दी, मराठी और गुजराती
- (169) विष्णु प्रभाकर की 'अशोक' रचना का काव्य प्रकार कौन-सा है ?
 (A) एकांकी संग्रह (B) नाटक
 (C) कहानी संग्रह (D) उपन्यास
- (170) 'छेरी' शब्द का समानार्थी शब्द.....
 (A) छुरी (B) छोरी
 (C) बैल (D) बकरी
- (171) फणीश्वरनाथ रेणु को भारत सरकार ने उपाधि से सम्मानित किया था ?
 (A) पद्मश्री (B) पद्म भूषण
 (C) पद्म विभूषण (D) भारत रत्न
- (172) 'सरोवर' शब्द का संधि विच्छेद है।
 (A) सरः + सर (B) सरो + वर
 (C) सर + वर (D) सः + वर
- (173) 'मौत से जूझना' मुहावरे का सही अर्थ चुनिए।
 (A) साहस से मौत का सामना करना (B) मृत्यु होना
 (C) घोर परिश्रम करना (D) सिर पर मौत होना
- (174) निम्नलिखित में से निषेधवाचक वाक्य पहचानिए।
 (A) वह घर नहीं जाएगा (B) यहाँ मत बैठो
 (C) प्रियोदा सेवाभावी था (D) आपकी यात्रा मंगलमय हो
- (175) 'अंधेरी नगरी' एकांकी में इनमें से कौन-से पात्र का उल्लेख नहीं किया गया है ?
 (A) कुंजडिन (B) कसाई
 (C) बढई (D) गड़रिया
- (176) मुहावरे और उनके अर्थ का कौन-सा जोड़ा गलत है।
 (A) चुप्पी छा जाना – शांति छा जाना (B) पाला पड़ना – पल्ले पड़ना
 (C) निबाह होना – घर खर्च निकालना (D) उद्विग्न करना – पीड़ा देना
- (177) 'काम के पीछे बुखार भागे' यह वाक्य किस लेखक ने अपने प्रयोग से सिद्ध किया था ?
 (A) हरिवंशराय बच्चन (B) हजारी प्रसाद त्रिवेदी
 (C) शेखर जोशी (D) महादेवी वर्मा

- (178) सोभित कर नवनीत लिए - किस महाकवि की काव्य पंक्ति है ?
 (A) कबीर (B) सूरदास
 (C) तुलसीदास (D) रहीम
- (179) 'महाकवि कालिदास' पाठ किस साहित्य विद्या में लिखा गया है ?
 (A) रिपोंताज (B) जीवनी
 (C) एकाँकी (D) कहानी
- (180) जननी जन्मभूमि प्रिय अपनी, जो स्वर्गादपि चिर गरीयसी - वह काव्य पंक्ति किस कवि की है ?
 (A) सुमित्रानन्दन पंत (B) महादेवी वर्मा
 (C) सूर्यकांत त्रिपाठी 'निराला' (D) जयशंकर प्रसाद
- (181) सही विधान चुनिए ।
 (A) श्रवण अर्थात् सुनना ही ।
 (B) कान से कोई भी ध्वनि ग्रहण करने की क्रिया को श्रवण कहते हैं ।
 (C) ध्वनि युग्मों के बीच के अन्तर को अपनी अवचेतन अवस्था में स्थिर करना धारण शक्ति कहलाती है ।
 (D) किसी भी भाषा सीखने का मूलाधार वाचन है ।
- (182) हिन्दी भाषा शिक्षण के सन्दर्भ में श्रवण क्षमता के अन्तर्गत किस शक्ति का समावेश नहीं होता है ?
 (A) भेदपक शक्ति (B) धारण शक्ति
 (C) बोधन शक्ति (D) सुनकर बोलने की शक्ति
- (183) 'वाचन एक ऐसा साधन है कि जिसके द्वारा छात्र-मानव अर्जित ज्ञान की सम्पूर्ण विरासत में प्रवेश पा सकता है ।'
 - इस विधान किसका है ?
 (A) ल्युरिस (B) रोबिन्स
 (C) प्रो. एक.एल. बिज़ोल (D) हरबर्ट
- (184) गलत विधान पहचानिए ।
 (A) वाचन एक मनोशारीरिक क्रिया है ।
 (B) संज्ञाओं और ध्वनि के द्वारा किये गए अर्थघटन की शक्ति को वाचन कहते हैं ।
 (C) वाचन के प्रक्रियागत प्रकार में 'आदर्श वाचन' समाविष्ट है ।
 (D) मौन वाचन को शांत वाचन भी कहा जाता है ।
- (185) वाचन शिक्षण की किस विधि को 'देखो और कहो' विधि भी कहा जाता है ?
 (A) अक्षरबोध विधि (B) शब्द विधि
 (C) वाक्य विधि (D) मोन्टेसरी विधि
- (186) छात्रों के लेखनकार्य की गलतियाँ सुधारने का कार्य ज्यादा असरकारक तब हो सकता है, जब शिक्षक...
 (A) गलत शब्दों को सही शब्दों से सुधारे ।
 (B) प्रतीकों का उपयोग करके गलतियों का निर्देश करे जिससे छात्र सुधार करे ।
 (C) छात्र गलतियाँ करता रहे तब तक उसे ज्यादा कठिन कार्य सौंपे ।
 (D) सुधार किये गए शब्दों को फलक में लिखे ।
- (187) शब्दार्थ शिक्षा के लिए कौन-सी प्रयुक्त उचित नहीं रहेगी ?
 (A) शिक्षक शब्द का अर्थ देकर फलक में लिखे । (B) शब्द का वाक्य में प्रयोग करवाना ।
 (C) शब्दकोश में से अर्थ ढूँढवाना । (D) शब्द के अनुरूप चित्र दिखाना ।

- (188) 'अधिगम (सीखना) अनुभव के परिणाम स्वरूप व्यवहार में परिवर्तन द्वारा व्यक्त होता है।' – यह परिभाषा देनेवाले विद्वान कौन है ?
 (A) गेट्स (B) फ्रोनबैक
 (C) डॉ. भोलानाथ तिवारी (D) डॉ. देवेन्द्रनाथ शर्मा
- (189) कौन-सा विधान सही नहीं है ?
 (A) व्यावहारिक दृष्टि से भाषा के दो प्रकार हैं : (1) परिनिष्ठित भाषा (2) विभाषा ।
 (B) हिन्दी भाषा के प्रमुख तीन रूप हैं : (1) राष्ट्रभाषा (2) राजभाषा (3) प्रयोजनमूलक हिन्दी भाषा
 (C) भाषा की नींव में 'शब्द' है ।
 (D) पूर्ण अर्थ की प्रतीति करनेवाले शब्द समूह को वाक्य कहते हैं ।
- (190) भाषा के दो प्रकार के प्रकार्य कौन-से हैं ?
 (A) ज्ञानात्मक एवं कौशल्यात्मक (B) अध्ययन एवं अध्यापन
 (C) गद्य एवं पद्य (D) अभिव्यक्ति एवं बोधन
- (191) 'शिक्षक शाहजहाँ को विषय में पढ़ाते समय ताजमहल से शुरू करता है।' – शिक्षक ने किस शिक्षण सूत्र का उपयोग किया ?
 (A) सरल से जटिल की ओर (B) मूर्त से अमूर्त की ओर
 (C) पूर्ण से अंश की ओर (D) ज्ञात से अज्ञात की ओर
- (192) 'पाठ्यसामग्री का अर्थघटन कर उसकी योग्यता विषय में निर्णय दे सकेगा।' – शिक्षार्थी में यह अपेक्षित व्यवहार परिवर्तन किस उद्देश्य आधारित है ?
 (A) ज्ञानात्मक उद्देश्य (B) बोधात्मक उद्देश्य
 (C) प्रयोजनात्मक उद्देश्य (D) मूल्यांकनात्मक उद्देश्य
- (193) आगमन पद्धति से अध्यापन करते समय क्रमशः चार सोपानों का अनुसरण करना पड़ता है। इन चार क्रमिक सोपानोंवाला विकल्प ढूँढ़िए ।
 (A) निरीक्षण, उदाहरण प्रस्तुति, परीक्षण, नियमीकरण
 (B) नियमीकरण, उदाहरण प्रस्तुति, निरीक्षण, परीक्षण
 (C) उदाहरण प्रस्तुति, निरीक्षण, नियमीकरण, परीक्षण
 (D) उदाहरण प्रस्तुति, परीक्षण, निरीक्षण, नियमीकरण
- (194) शिक्षक को किसी अपारदर्शक वस्तु को बड़ा बनाकर पर्दे पर प्रस्तुत करना है तो वह किस सामग्री का उपयोग करेंगे ?
 (A) फिल्म स्ट्रीप्स (B) एपिडायस्कोप
 (C) प्रोजेक्टर (D) प्रतिमान (मॉडेल)
- (195) परोक्ष पद्धति से सम्बन्धित न हो एसा विकल्प चुनिए ।
 (A) अनुवाद को विशेष महत्त्व देती है । (B) क्रमशः सुनना, बोलना, पढ़ना, लिखना सिखाया जाता है ।
 (C) व्याकरण शिक्षा पर विशेष ध्यान देती है । (D) मातृभाषा के द्वारा हिन्दी भाषा की शिक्षा में विश्वास करती है ।
- (196) 'हिन्दी व मातृभाषा की वाक्य रचनाओं में अन्तर जान सकेगे।' शिक्षार्थी में यह अपेक्षित व्यवहार परिवर्तन किस उद्देश्य आधारित है ?
 (A) बोधात्मक उद्देश्य (B) प्रयोजनात्मक उद्देश्य
 (C) ज्ञानात्मक उद्देश्य (D) मूल्यांकनात्मक उद्देश्य

- (197) वर्ग में एक विद्यार्थी मौखिक अभिव्यक्ति में असमर्थ पाया जाता है, तो उसके लिए शिक्षक को.....
- (A) अधिक प्रश्नोत्तरी करनी चाहिए ।
(B) उस विद्यार्थीको डांटना चाहिए ।
(C) अन्य शिक्षकों और आचार्य के साथ बैठकर चर्चा करनी चाहिए ।
(D) विद्यार्थी से प्रेमपूर्वक संवाद करके मौखिक अभिव्यक्ति के लिए प्रेरित करना चाहिए ।
- (198) वर्तमान शिक्षा जगत में वाचनकी शिक्षा के लिए निम्नलिखित में से कौन-सी विधि उचित हैं ।
- (A) उच्चारण विधि (B) समवेत पाठ विधि
(C) निदर्शन विधि (D) प्रदर्शन विधि
- (199) अशुद्ध लिखावट दूर करने का उपाय निम्नलिखित में से कौन सा है ।
- (A) अच्छे लेखनवाले छात्रों के नमूने बताना एवम् वर्ग में उनकी प्रशंसा करना ।
(B) विद्यार्थीओं का लेखन दोष सबके बीच में कहना ।
(C) अध्यापन के दरमियान विद्यार्थीओं को सिर्फ लिखने की सामग्री दे देना ।
(D) वर्ग से बाहर भेजकर अपमानित करना ।
- (200) विद्यालयों में भाषा शिक्षा का आरंभ.....
- (A) लेखन की शिक्षा से होता है । (B) मौखिक भाषा की शिक्षा से होता है ।
(C) वाचन की शिक्षा से होता है । (D) लेखन एवम वाचन की शिक्षा से होता है ।

रफ कार्य हेतु

रफ कार्य हेतु

परीक्षा पूरी थया बाद उत्तरपत्र (OMR SHEET) अंड निरीक्षकने फुल्लुं (कवरमां मुक्या वगर) परत कर्या बाद ज परीक्षा अंड छोडवानो रडेशे. तेम करवामां कसूर थयेथी शिस्तभंगना पगलां गणी परीक्षा माटे जे ते उमेदवारने गेरलायक ठेरववामां आवशे.